

három fiu osztályban a tanulók létszáma 71; a három leányosztályban 43. Az intézet főérdeme a magyarosodás elősegítése.

A balatonfüredi Szoretetház értesítője. Szerkesztette Nagy Áron igazgató. Ez intézet hazánkban egyetlen e nemben, s a mint a 8 évről szóló értesítőből látjuk, rendkívül nemes és hasznos munkát végez. Feladata az, hogy az elesett és gyámoltalan gyermekeket megmentse a hazának és a nemzetnek. Úgy látszik, hogy az intézet a növendékekkel szemben egész szűrlői viszonyt gyakorol. A vallásos nevelésre (felekezetenként) és a kegyesség ébresztésére nagy gond van fordítva. Az intézetbe felvétetnek a magyar királyságból való szellemileg nevelhető teljesen árva 6—13 éves fiúk. Az intézetet az állam is segíezi, de főleg kegyadományokból tartják fenn, ugyanazért melegen ajánljuk a közönség figyelmébe és pártolásába.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tanár beiktatási ünnepély. A kolozsvári unitárius főiskola lélekemelő ünnepélynek volt színhelye f. évi nov. 25-én B o r o s G y ö r g y, az idei főtanács határozata által véglegesen megerősítetvén a theologiai tanszéken, melyet a képv. tanács intézkedéséből egy évig ideiglenesen foglalt el, említett napon ünnepélyesen iktattatott be hivatalába. A tanárbeiktatás egyik régi jó szokás volt egyházunkban, de 1847 óta a nemzeti szabadságharczot követő mostoha viszonyok miatt, unitárius főiskolánk ily ünnepélyt nem láthatott. A közönség nagy részvételével is tanusította érdeklődését a régi gyakorlat felújítása iránt. Az ünnepélyt, mely d. e. 10 órakor tartatott a főiskola nagy termében, főt. Ferencz József püspök ur nyitotta meg feszült figyelemmel hallgatott, tartalmas, megragadó hasonlatokban gazdag beszéddel, melyben a tanárbeiktatás történetére pár pillantást vetve gyönyörűen emlékezett meg dr. Brassai Sámuel kiváló történelmi fontossággal bíró beiktatásáról 1837-ből, mely alkalommal Brassai a régi formával szakítva, magyar nyelven tartotta székfoglaló beszédét. (A közönség jelenlevő ősz tudósunkat meleghangú éljenekben részesíté.) A főt. ur beszéde végén a beiktatandó ifju tanárhoz fordulva szépen írta elébe feladatát, melyet theolog. ifjainknak valódi keresztény papokká nevelésében kell teljesítenie, buzdítva azon derék elődei példájával, kik az illető tanszéken az egyház iránt anyai érdemet szereztek, s különös közvetlen előde Simén lelkiismeretes munkálkodásával, kinek theologiai irodalmi működése az egész hazában ismeretes. Ezután az egyházi főtanácstól leküldött kinevezési okmány olvastatott fel a gymn. igazgatója által. Erre következett az ifju tanár székfoglaló beszéde, melynek tárgya a Móz. 1. könyvének 1. és 2. részében foglalt teremtés története volt az assyriai emlékek és más újabb felfedezések világánál. A közönség nagy érdeklődéssel hallgatta végig a figyelmet keltő tanulmány felolvasását, melyben egyszersmind az irány is jelezte volt, s végül tapsokkal jutalmazta. Az elfogadó beszédet Kovács János, szerkesztő társunk, isk. igazgató tartotta, üdvözlőlvén az ifju tanárt a tanári kar és az ifjuság részéről. Szívünkben valának véve ama hangok, melyeken ő szólott, s amaz erényeket festé, melyeket az unitarismus multjánál fogva a jelen és jövőre való tekintetből tőlünk megkíván. E nemes érzettől áthatva üdvözölte az ifju pályatársat és kérte őt ősünk erényei a szorgalmas munka, jellem és összetartás követésére.

Megjegyezzük, hogy az ünnepélyen a helyb. tudományos intézetek tanárai közül is többen jelen voltak. Az egyetem részéről: dr. Haller Károly re-

tor; dr. Vályi Gábor; a ref. collegiumtól: Szabó Sámuel, Debreczeni József igazgató és Geréb Márton; a nőképezdétől: Kozma József igazgató, és Benedek Aron; az ág. hitvallásuaktól Tiszt. Turcsányi Gyula. Az unitárius nők is szép jelét adták buzgóságuknak, egyházunk és iskoláink iránti meleg érdeklődésüknek az ünnepélyen való részvételük által. Az ünnepélyt igen emelte a főiskolai dalkörnek egybehangzó szabatos éneklése derék karnagyunk Boér Gergely vezetésével.

Ez ünnepély mindnyájunkat meggyőzhetett affelől, hogy a tanárbeiktatás szép és hasznos intézmény, s hiszük is, hogy az ezután rendszeresen fog gyakoroltatni.

Most beiktatott ifju pályatársunk és barátunk fogadja részünkről e helyen is szívből jövő üdvözetünket. Istentől munka erőt és segédelmet kívánunk neki, hogy megfelelhessen ama kötelességeknek, melyeket ifjaink nevelésében a theologiai tudományosság és a tiszta keresztény erkölcsiség ügye szab elbe.

Esperes változások. A Marosköri unitarius ekklézsiák szentgericzei lelkész Farkas György esperes helyébe, ki ezen állásáról lemondott T. Kelemen Albert, maros szentkirályi lelkészt választották meg a f. évi nov. 23-án Maros-Vásárhelyen tartott gyűlésen. Szentgericze köztiszteletben álló ősz lelkésze mintegy 40 évig vitte az esperességet Maroskörben. Miként Jakab apostol a jeruzsálemi gyülekezetnek, úgy ő is oszlopa vala az egész egyházkörnek ezen idő alatt. Anyi erélyvel, oly tapintatossággal és igazságszere-ttel vezette egyházkörnyéke ügyeit, hogy az unitarius egyházban mindig az esperesek példányképeül tekintették. S midőn ezt most nyugalombavonulása-kor felemlítjük, hová a főtanács elismerése és egyházkörnyékének határtalan tisztelete és szeretete kísérik, kívánjuk, hogy hű szolgálataival szerzett babérain sokáig, sokáig nyugodhassék lelkiörömmel és egészséggel. Kelemen Albert t. paptársunknak pedig, kit nagy szótöbbséggel választottak meg helyére, s kit ez állomáson szívesen üdvözlünk, adjon az Isten erőt, hogy előde nyomdokait mindenekben hiven követhesse.

Egy másik esperesváltozás a háromszéki, hol Kiss Mihály árkosi pap helyére Lőfi Áron bölöni pap lón a kökösi egyh. köri gyűlésben. megválasztva. A „Szentírás Gyöngyei“-nek összegyűjtője és más jeles egyh. dolgozatok szerzője az igazgatási gépies teendőik sulyát mind nehezebbnek találván koros vállalain az esperességről a mult nyáron leköszönt. E hivatalt mintegy 30 évig folytatta szintén elismerésre méltó buzgósággal, és kitűnő szakértelemmel. Rendben, pontosságban, a népnevelés érdekeiért való fáradhatlan-ságban követésre méltó elődöt bir benne az ujjonnan választott esperes. Midőn a leköszönt esperes urnak visszalépése alkalmából egyfelől azt kívánjuk, hogy a megérdemlett otium-ot, hosszassan élvezhesse, másfelől azon óhajunknak adunk kifejezést, hogy otiumot élvezve gazdag ismeretei tárházából újabb munkákkal ajándékozza meg irodalmunkat. Az új esperest köszöntjük s hivatalában szerencsét kívánunk, hogy működése háromszéki ekklézsiáinkra hasznos és áldásos legyen, s hogy a maga részére környéke igazgatásában azt az elismerést vihassa ki, melylyel most az árkosi pap visszavonul.

Dr. Brassai Sámuel nagy tudósunkat kedves meglepetés érte Ausztraliából. Mult évi 4-ik fűzetünkben szólottunk volt 40 éves jubileumáról, melyet mint botanikusnak tiszteletére ült a tudományos világ, s említettük, hogy a tudós Endlicher az Araliaceák egy nemét a növénytan ismeretek ter-

jesztése körül szerzett érdemeiért az ő nevérol Brassaiának nevezte el. Ezelőtt néhány héttel Müller báró, a melbourni botanikus kert igazgatója két szép példányt küldött tudásunknak az ő nevérol nevezett növényből, a Brassaiactinophylatból. A példányok, minthogy a phloxera miatt nem akarták Európába beengedni, hosszasan vesztegeltek Anglia egyik kikötőjében, de az akadályok elhárítván szerencsésen megérkeztek és most a helyb. kir. növénykertben vannak elhelyezve Dr. Kánitz Ágost egyet. tanár gondozása alatt. Úgy értesültünk, hogy ujabban még két nagyobb példány érkezik a Brassaiakból. Nagy tudásunk ezeket is a kir. növénykertnek fogja átengedni.

Veress Vilmos, a helyb. egyetemen a physikai tanszék tanársegéde főiskolánk egykori derék növendéke, a mult években ugyanott póttanár a természetani tudományokból a tudori szigorlatot jelesen kiállotta és nem régiben ünnepélyesen tudorrá avattatott.

Az osztrák unitárius püspökről. A hirlapok december elején a következő közleményt hozták: Az osztrák unitárius püspök Forstner Ágost Károly, ki különösen az egyházi téren kifejtett igazgató működése által lett híressé, egy körlevelben értesítette az ausztriai és az erdélyi unitáriusokat, hogy a katolikus egyházzal kibékült, s egyszersmind az unitárius vallásfelekezet kötelekéből megválnak. „Sok mondanivalója volna — ugymond — de jobbnak látja elhallgatni, mert Bécsben nem ismerik el azt a jogot, mit a legnagyobb gonosztevőnek is megadnak a terhelő vádakkal szemben. Ha követett is el ifjkorában illetlen dolgokat, de törvényt nem sértett soha. Magyarországon több méltányosságra talált, mint Ausztriában. Tizenkét év óta a lehető legkínosabb volt élete, elannyira, hogy szenvedése épen nem állott arányban vétke nagyságával. Rokonain és a katolikus kléruson kívül, melyet oly kíméletlenül megsértett, mindenki elhagyta szerencsétlen sorsában. Ebből látja ő, hol található az igazi humanitás. Aláveti tehát magát a római szentegyház bármilyen ítéletének s kész bármily nehéz vezeklésre. Forstner Ágost Károlyuak állandó tartózkodási helye a jezsuiták főnöke, Beck atya által kiválasztott pozsonyi jezsuita kolostorban lesz.

Az osztrák unitárius püspök körleveléhez nem kell commentár, hogy jellemét megismerhessük. Tudomásunk van róla, mert többször kísérlgette összeköttetésbe lépni az erdélyi unitáriusokkal a 60-as években. De solidáris viszonyban velünk sohasem állott, s mostani leveléről sem tudunk semmit. Csak szerepelni akart s inkább beillett szédelőnek, mint egy vallásfelekezet vezetőjének. A püspöki címet se ruházta rá senki. Maga vette fel. Nála hiányoztak mindazok a kellékek, melyek egy hivatott hitújítóban nélkülözhetetlenek. Épen ezért fellépésének nem volt sikere s végre is nem maradt egyéb hátra, mint visszatérnie amaz akolba, melyet hátelenül elhagyott. Ha arra való ember lesz vala, gyűjthetett volna maga körül híveket, kik minden körülmények közt támogatják. Sőt angol hitrokonaink tetemes segélyben akarták részesíteni 1871-ben, de közelebbről megismerkedvén vele: hallani sem akartak róla s az erdélyi unitáriusokat is figyelmeztették, hogy semminemű érintkezésbe ne lépjenek vele. Mi tehát nem bánkodunk azon, hogy az unitárius vallásfelekezet kötelekéből ismét kilépett, ellenkezőleg örvendünk rajta, hogy illő helyét, a hol szerinte egyedül található fel a humanitás, megint elfoglalta a — jezsuiták között.

Gyászhir. Özv. Nemegeyi Jánosné Bartha Rózália életének 73-ik évében f. évi nov. 30-án Sátoristyén (Baranyamegye), hol egyetlen fia, Nemegeyi

Ákos, Albrecht főherczeg sátoristyei jószágigazgatójánál töltötte utóbbi éveit, az Úrban elnyugodott. Az idvezültben egy valódiilag művelt lelki, nemes szívű s mély vallásos érzelmű nő életének szeretetet sugárzó s közhasznu mécsé aludt ki. Átélt az 1849-ki szomorú emlékü zalathnai katasztrófát, hol férje, bányatanácsos Nemegeyi János is a fajgyűlölet áldozata lett, a felbujtogatott oláhok láncsáitól vérezvén el annyi száz meg száz ártatlannal. Maga a nő, mint pellikán, mely fiait saját vérével táplálja, a halál torkából ragadta ki láncsa szurásoktól és csapásoktól sebekkel megrakott két kis fiát s a havasonkon keresztül ösvénytelen utakon menekült velök előbb Gy.-Fehérvárra, onnan Kolozsvárra, hol nem sokára egyik összevagdalt kis fiátszintén elvesztette. Ezután az utóbbi évekig állandóan Kolozsvárt lakott, életben maradt egyetlen fiának neveltetésére öszpontosítván anyai szeretetének minden érzéseit, melyet vallásosága és kegyessége táplált és tett még ragyogóbbá. Templomunknak legbuzgóbb látogatói közé tartozott. Nála az imádkozás valódi lelki szükség és élvezet volt. E mellett tettekben is kinyilvánította vallásosságát s egyházszeretetét. Az emberbaráti céloknak szintegy mint szeretett egyházának szívesen meghozta tehetségéhez mért áldozatait. E folyóiratnak kezdetől fogva egyik állandó pártolója és szorgalmas olvasója volt. Kivált mióta távol lakott ez volt a lelki kapocs, mely által szorosán összefűzte magát ekklezsiájával. . . Nyugodj csendesen jó asszony, te nemes példányképe a múlt idők kegyes lelkeinek! Fogadd tőlünk is e sorokban, melyeket emlékednek szenteltünk, fájó bucsunkat!

A szerkesztőség postája. E. F. Becses cikkét köszönjük. Fel fogjuk használni. R. Á. Küldeménye e folyó irat X-ik kötetében a 253-ik és 264-ik lapokon már megjelent mind magyar mind latin nyelven. A többiekre sor kerül. Szíves üdvözlét. Több dolgozó társunktól elnézést kérünk, hogy beküldött munkáik közlését a dolgozatok fölhalmozottsága miatt a jövő évre kellett halasztanunk.

T. olvasóink és munkatársainknak örvendetes, boldog új évet! Fogadják őszinte meleg köszönetünket ama nagybecsű pártfogásért, melylyel annyi áldozattal fentartott vállalatunkat ez évben is anyagilag és szellemileg készséggel támogaták. Most az újév alkalmából ismét egész tisztelettel és bizalommal folyamodunk jóindulatjukhoz és kérjük, hogy ügyünket, a szabadelvű kereszténység ügyét, velünk együtt meleg szeretetükkel ápolni, haladásában továbbra is elősegíteni sziveskedjenek.

T. paptársainknak és más ügybarátainknak különös figyelmébe ajánljuk előfizetésre felhívásunkat, mely szerint olvasóinknak jövő évi folyamunkkal kiváló kedvezményeket nyújtunk. Mi ez évben is a kötelezett ivék számánál négygyel adtunk többet, s mivel a 2 frt előfizetési díj a kiállítási költséget is alig fedezi, kérjük, sziveskedjenek minél több pártolót szerezni, s főleg ekklezsiáikat, és egyeseket a pártolásra megnyerni, hogy így folyóiratunk terjedelmének növelését még inkább eszközölhessük.